

Sygn. akt I.Ca. 67/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 lutego 2018r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Aneta Ineza Sztukowska
-----------------	----------------------------

po rozpoznaniu w dniu 15 lutego 2018 roku w Suwałkach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) sp. z o.o. z siedzibą w W.

przeciwko E. Ł.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda (...) sp. z o.o. z siedzibą w W.

od wyroku Sądu Rejonowego w Augustowie z dnia 22 listopada 2017 r. w sprawie I. C. 451/17

I. oddala apelację;

II. zasądza od powoda (...) sp. z o.o. w W. na rzecz pozwanej E. Ł. kwotę 900,00 zł (słownie: dziewięćset złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego przed Sądem II instancji.

SSO Aneta Ineza Sztukowska

Sygn. akt I. Ca. 451/17

UZASADNIENIE

Powód (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. wystąpił przeciwko E. Ł. z pozwem w elektronicznym postępowaniu upominawczym o zapłatę kwoty 7.010,94 zł z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie, liczonymi od kwoty 3.542,46 zł (stanowiącej kapitał pożyczki udzielonej zgodnie z umową nr (...)) od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od kwoty 493,49 zł (stanowiącej skapitalizowane odsetki umowne za faktyczne opóźnienie w spłacie pożyczki w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie za okres 22.08.2016 r. – 19.04.2017 r.) od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty i z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od kwoty 2.974,99 zł (tytułem prowizji inicjalnej od pożyczki udzielonej zgodnie z umową nr (...)) od dnia wniesienia pozwu (tj. 18.05.2017 r.) do dnia zapłaty. Nadto powód domagał się zasądzenia na swoją rzecz kosztów sądowych i kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym wydanym w dniu 07 czerwca 2017 r. w sprawie sygn. akt VI Nc-e 964258/17 Referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym Lublin-Zachód w Lublinie żądanie pozwu uwzględnił w całości.

Od orzeczenia powyższego, w przepisany terminie, pozwana E. Ł. złożyła sprzeciw, zaskarżając je w całości i domagając się oddalenia powództwa oraz zasądzenia od powoda na jej rzecz kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych. W uzasadnieniu sprzeciwu pozwana zaprzeczyła, ażeby

była dłużniczką powoda i podniosła, iż zgłoszone przez niego wierzytelności nie istnieją i nie są wymagalne. Z daleko posuniętej ostrożności procesowej pozwana zgłosiła też zarzut przedawnienia roszczenia objętego żądaniem pozwu.

W toku postępowania (k. 45-50) pozwana, dodatkowo, zanegowała żądanie pozwu z innych jeszcze przyczyn. I tak, pozwana zakwestionowała wymagalność roszczenia dochodzonego pozwem podnosząc, iż rzekoma umowa pożyczki nie została skutecznie wypowiedziana. Powód nie przedłożył bowiem dowodu doręczenia pozwanej wypowiedzenia przedmiotowej umowy. Jednocześnie pozwana zwracała uwagę, iż w treści złożonego do akt sprawy wypowiedzenia powód odwołał się do umowy pożyczki nr (...), której to umowy jednak do akt sprawy nie złożył. Dalej, pozwana podniosła, iż dokument wypowiedzenia umowy pożyczki nie został podpisany, w związku z czym nie może być traktowany jako oświadczenie woli powoda. Z drugiej strony pozwana podniosła też, że powód nie wykazał, aby osoba podpisująca dokument wypowiedzenia była upoważniona do dokonania tej czynności w imieniu powoda. Pozwana żądanie pozwu w wątpliwość poddawała i z tej przyczyny, że z twierdzeń pozwu wynikało, iż powód udzielił pozwanej pożyczki w kwocie 3.542,46 zł, gdy tymczasem na złożonym przez powoda ksero fragmentu wyciągu z rachunku bankowego znajduje się przelew kwoty 4.000,00 zł. Nadto pozwana kwestionowała też sposób skalkulowania odsetek dochodzonych przez powoda. Końcowo zaś wskazywała, że umowa pożyczki przywoływana w pozwie jest nieważna albowiem pozostaje w sprzeczności z kodeksem cywilnym (art. 353¹ kc) i ustawą z dnia 12 maja 2011 r. o kodeksie konsumenckim - j.t. Dz.U. z 2016 r. poz. 1528 (art. 5 ust. 7 i art. 36).

Wyrokiem z dnia 22 listopada 2017 r. w sprawie sygn. akt I. C. 451/17 Sąd Rejonowy w Augustowie powództwo oddalił (pkt I) i zasądził od powoda (...) sp. z o.o. w W. na rzecz pozwanej E. Ł. kwotę 1.817,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu powyższego wyroku Sąd I instancji wskazał, iż żądanie pozwu nie zostało udowodnione, co – zważywszy na treść art. 6 kc, art. 3 kpc, art. 227 kpc i art. 232 kpc – prowadzić musiało do oddalenia powództwa. Sąd ten podkreślił, iż w sprawie niniejszej powód, reprezentowany przez fachowego pełnomocnika w osobie adwokata, na poparcie twierdzeń pozwu przedłożył jedynie poświadczone za zgodność z oryginałem kserokopie dokumentów w postaci wezwań do zapłaty wraz z wypowiedzeniem umowy elastycznej pożyczki ratalnej, harmonogramu spłaty pożyczki, wyciągów z rachunku bankowego z dnia 18.12.2015 r. i 21.03.2016 r. oraz blankietu umowy pożyczki. Dokumentom tym, zdaniem Sądu I instancji, nie można przypisać wiążącego charakteru. Stanowią one bowiem jedynie dokumenty prywatne w rozumieniu art. 245 kpc, a zatem dowodzą jedynie tego, że osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie w nich zawarte. Sąd I instancji zwrócił też uwagę, że żaden z tych dokumentów nie został opatrzony podpisem, zaś przedłożony blankiet umowy pożyczki nie precyzuje stron umowy. Jednocześnie Sąd ten zaakcentował, iż powód nie udowodnił również, aby skutecznie wypowiedział umowę pożyczki pozwanej. Nie wykazał on bowiem, że wezwania do zapłaty z dnia 06.09.2016 r., 22.09.2016 r. oraz z dnia 10.01.2017 r. wraz z wypowiedzeniem umowy elastycznej pożyczki ratalnej przesłane na adres pozwanej zostały jej doręczone. Końcowo Sąd I instancji zasygnalizował też, że powód nie wykazał, aby dokument wypowiedzenia został podpisany przez osobę uprawnioną do jego reprezentacji, co oznacza, że dokument ten nie może być traktowany jako oświadczenie woli powoda.

Jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu Sąd I instancji wskazał art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2016 r. poz. 1667 zm.), przywołując zasadę odpowiedzialności za wynik procesu.

Apelację od tego wyroku złożył powód, zaskarżając go w całości i zarzucając mu:

1) naruszenie prawa procesowego mające wpływ na wynik sprawy, a to art. 233§1 kpc poprzez dokonanie oceny wiarygodności źródeł dowodowych w sposób dowolny z przekroczeniem zasady swobodnej oceny dowodów, a polegające w szczególności na:

a) wybiórczym potraktowaniu materiału dowodowego, bezpodstawnym uznaniu, że dokumenty przedstawione przez powoda nie dowodzą zasadności roszczenia o zapłatę z tytułu niespłaconej pożyczki, podczas gdy powód przedstawił

Ramową Umowę Elastycznej Pożyczki Ratalnej i Harmonogram Spłat, który został zaakceptowany przez pozwanego oraz wszelkie dokumenty wykazujące zasadność roszczenia, w szczególności potwierdzenie przelewu kwoty pożyczki na konto pozwanego

b) wybiórczej i stronniczej interpretacji treści zapisów Umowy Pożyczki i ustaleniu, że Ramowa Umowa Pożyczki nie może stanowić dowodu tego, że pozwany zawarł umowę pożyczki na warunkach w niej określonych, podczas gdy Umowa określa wszelkie procedury związane z utworzeniem profilu klienta na stronie internetowej oraz kolejnych wniosków o pożyczkę, o których pozwany został uprzednio poinformowany

c) wybiórczej i stronniczej interpretacji treści zapisów Umowy Pożyczki, w szczególności ustaleniu, że umowa powinna zostać zawarta w formie pisemnej, podczas gdy zapis umowy jasno precyzuje formę zawarcia umowy przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość

d) braku odniesienia się do złożonego dokumentu w postaci potwierdzenia przelewu kwoty pożyczki na konto pozwanego, stanowiącego dowód zawarcia Umowy Pożyczki i tym samym ustalenia, że przelew kwoty pożyczki nastąpił w wyniku realizacji woli pozwanego wyrażonej w zawartej umowie pożyczki

2) naruszenie prawa procesowego mające wpływ na wynik sprawy, a to art. 505³² §1 kpc poprzez uznanie, że powód nie zgłosił w pozwie dowodów na poparcie swoich twierdzeń, podczas gdy dowody te były zgłoszone zarówno w pozwie złożonym w elektronicznym postępowaniu upominawczym jak i w niniejszym postępowaniu

3) naruszenie prawa procesowego mające wpływ na wynik sprawy, a to art. 224§1 kpc poprzez zamknięcie rozprawy mimo niedostatecznego wyjaśnienia sprawy, w świetle ustalonych faktów i okoliczności i wydanie orzeczenia na podstawie niedostatecznie wyjaśnionych okoliczności faktycznych takich jak stwierdzenie, że strona powodowa w niewystarczający sposób udowodniła swe roszczenie

4) naruszenie prawa materialnego mające wpływ na wynik sprawy, a to art. 60 kc poprzez jego niezastosowanie, podczas gdy z okoliczności faktycznych sprawy wynika, że strona pozwana ujawniła skutecznie w postaci elektronicznej swoją wolę zawarcia umowy pożyczki, zgodnie z przepisami dotyczącymi zawierania umów na odległość, ponadto częściowa spłata pożyczki stanowi wystarczający dowód na uznanie przez pozwanego długu

5) naruszenie prawa materialnego mające wpływ na wynik sprawy, a to art. 118 kc poprzez przyjęcie, że powód nie udowodnił, że wypowiedzenie umowy pożyczki zostało prawidłowo doręczone pozwanemu i tym samym błędne uznanie, że wypowiedzenie umowy kredytu jest początkową datą wymagalności roszczenia, co w konsekwencji stanowiło przyczynę oddalenia powództwa, podczas gdy zapisy umowy pożyczki wyraźnie wskazują na datę wymagalności roszczenia, wiążąc je z datą płatności dla każdej z rat z osobna, zaś wypowiedzenie umowy jest jedynie prawem Pożyczkodawcy, którego cel należy oceniać przez pryzmat postawienia całego zadłużenia w stan natychmiastowej wymagalności

6) naruszenie prawa materialnego mającego wpływ na wynik sprawy, a to art. 720§1 kc poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, w której powód zobowiązał się i przekazał pozwanej określoną ilość pieniędzy, a pozwany nie zwrócił przedmiotowej kwoty w określonym terminie.

W uzasadnieniu apelacji powód wywodził, iż z załączonych przez niego dokumentów wynika, iż w dniu 21.03.2016 r. dokonał na wskazany przez pozwanego rachunek bankowy przelewu kwoty wnioskowanej przez pozwanego pożyczki, tj. sumy 4.000,00 zł. Jednocześnie powód wskazał, że umowa pożyczki pomiędzy stronami postępowania zawarta została jeszcze wcześniej, bo w dniu 22.12.2015 r., przy czym do zawarcia tejże umowy doszło przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość, zgodnie z ustawą o kredycie konsumenckim z dnia 12 maja 2011 r. W takiej zaś sytuacji zastosowanie znajduje art. 7 ustawy Prawo bankowe, zgodnie z którym oświadczenia woli związane z dokonywaniem czynności bankowych mogą być składane w postaci elektronicznej i taka forma jest równoważna formie pisemnej, jeżeli umowa będzie w sposób należyty utworzona, utrwalona, przekazana, przechowywana i zabezpieczona. Powód podkreślał przy tym, że niezwłocznie po zawarciu umowy i udzieleniu

pożyczki, na podstawie pierwszego wniosku o pożyczkę, przesyła pożyczkobiorcy na wskazany przez niego adres email następujące dokumenty: umowę wraz ze wzorem oświadczenia o odstąpieniu od umowy, formularz informacyjny dotyczący pierwszej pożyczki oraz warunki pożyczki. Dodatkowo zaś, w chwili składania wniosku o pożyczkę przez formularz na stronie internetowej pożyczkobiorca oświadcza, że zapoznał się i akceptuje warunki umowy i regulaminu świadczenia usług drogą elektroniczną. W tym stanie rzeczy brak pisemnej formy umowy nie może świadczyć – jak przyjął Sąd I instancji – o braku dowodu zawarcia umowy pożyczki przez strony postępowania. Zgodnie bowiem z treścią art. 60 kc, z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianym wola osoby dokonującej czynności prawnej może być wyrażona przez każde zachowanie się tej osoby, które ujawnia jej wolę w sposób dostateczny, w tym również przez ujawnienie tej woli w postaci elektronicznej. Dalej, powód akcentował, iż w związku z zaakceptowaniem przez pozwanego warunków umowy pożyczki, jeszcze w tym samym dniu (tj. 21.03.2016 r.) przelał na rachunek pozwanego kwotę 4.000,00 zł tytułem pożyczki. Stosownie do zapisów Umowy Elastycznej Pożyczki Ratalnej, w związku z dokonaniem powyższej czynności, pozwany obciążony został prowizją w kwocie 3.400,00 zł. Umowa pożyczki obejmowała przy tym 24 raty z terminem płatności wyznaczonym do 21-go każdego miesiąca, z terminem płatności pierwszej raty wyznaczonym na dzień 21.04.2016 r. Powód podkreślał przy tym, że pozwany dokonał spłaty pierwszych trzech rat pożyczki, wpłacając na rachunek powoda łącznie kwotę 988,75 zł, rozchodowaną na kapitał (457,54 zł), prowizję (425,01 zł) i odsetki kapitałowe (106,20 zł). Uiszczenie przez pozwanego powyższej kwoty, zdaniem powoda, potraktować należy zatem jako uznanie roszczenia dochodzonego pozwem. Jednocześnie powód zwracał uwagę, że pozwany – przed upływem terminu płatności czwartej raty – wystąpił do niego o przedłużenie okresu spłaty pożyczki, co skutkowało przedłużeniem raty przypadającej do zapłaty w dniu 21.07.2016 r. do dnia 21.08.2016 r. Nastąpiło to za uiszczeniem przez pozwanego dodatkowej opłaty w kwocie 100,00 zł, przelanej na rachunek powoda. Jako że spłata pożyczki nie następowała zgodnie z ustalonym harmonogramem, powód – działając w oparciu o §10 Umowy Elastycznej Pożyczki Ratalnej – rozpoczął naliczanie odsetek maksymalnych od kwoty należności głównej pozostającej do spłaty (3.542,46 zł) od dnia następującego po dacie wymagalności roszczenia, tj. 22.08.2016 r. w stawce 14%. Na datę wniesienia pozwu dało to kwotę 493,49 zł tytułem odsetek maksymalnych. Końcowo zaś powód podkreślał, iż chybiona jest konkluzja Sądu I instancji, że żądanie pozwu nie zasługuje na uwzględnienie albowiem powód skutecznie nie wypowiedział umowy pożyczki. Kwota dochodzona pozwem obejmuje bowiem 24 raty z wyznaczonym terminem płatności każdej z nich. Roszczenie o zapłatę raty staje się zatem wymagalne, gdy minął termin jej płatności. Oznacza to, że poszczególne raty przedawniają się w terminie 3 lat licząc od dnia, w którym rata powinna zostać spłacona, przy czym okres przedawnienia biegnie oddzielnie w stosunku do każdej raty. Na dzień wyrokowania przez Sąd I instancji, w stosunku do pozwanego, wymagalnych było zaś 20 rat. Tym samym brak wypowiedzenia umowy pożyczki nie mógł stanowić podstawy do oddalenia powództwa w całości. Powód miał bowiem praw dochodzić zaspokojenia roszczeń już wymagalnych.

W świetle powyższego, powód domagał się zmiany zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kwoty: 3.542,46 zł z odsetkami wskazanymi w pozwie (tytułem zwrotu kapitału pożyczki), 493,49 zł z odsetkami wskazanymi w pozwie (tytułem skapitalizowanych odsetek umownych za faktyczne opóźnienie w spłacie pożyczki), 39,00 zł (tytułem opłat windykacyjnych) i 2.974,99 zł (tytułem prowizji inicjalnej od udzielonej pożyczki). Jednocześnie powód domagał się zasądzenia od pozwanej na swoją rzecz kosztów postępowania za II instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Ewentualnie, powód wnosił o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, wraz z rozstrzygnięciem o kosztach procesu. Jednocześnie powód wnosił o przeprowadzenie w postępowaniu odwoławczym dodatkowych dowodów w postaci wydruków z rachunku bankowego oraz elektronicznego zestawienia operacji bankowych.

W odpowiedzi na apelację, pozwana E. Ł. domagała się jej oddalenia oraz zasądzenia od powoda kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Jednocześnie pozwana wnosiła o pominięcie dowodów załączonych do apelacji jako spóźnionych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Przed przystąpieniem do merytorycznej oceny apelacji wskazać godzi się, że postępowanie apelacyjne jest kontynuacją postępowania merytorycznego. Zawarty w art. 378§1 kpc zwrot „sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach

apelacji” oznacza, iż sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę merytorycznie w granicach zaskarżenia, w tym dokonuje własnych ustaleń faktycznych, prowadzi lub ponawia dowody albo poprzestaje na materiale zebranym w pierwszej instancji, ustala podstawę prawną orzeczenia niezależnie od zarzutów podniesionych w apelacji, będąc ewentualnie związanym oceną prawną lub uchwałą Sądu Najwyższego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 kwietnia 2017 r. w sprawie II CSK 554/16 opubl. w zbiorze Legalis). Warunki prowadzenia postępowania dowodowego przed sądem odwoławczym określone zostały przy tym w art. 381 kpc. Zgodnie z powołanym przepisem Sąd drugiej instancji może pominąć nowe fakty i dowody, jeżeli strona mogła je powołać w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, chyba że potrzeba powołania się na nie wynika później. Strona, która dopuszcza się zaniedbania w zakresie przysługującej jej inicjatywy dowodowej w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, musi się przy tym liczyć z tym, że sąd drugiej instancji jej wniosku dowodowego nie uwzględni (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 20 maja 2014 r., III AUa 1912/13, opubl. w zbiorze orzecznictwa LEX za nr 1473665, wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 15 października 2015 r., I ACa 492/15 opubl. w zbiorze orzecznictwa LEGALIS). Oznacza to, że obowiązki wynikające z art. 6 kc w zw. z art. 232 zdanie pierwsze kpc winny być realizowane przez stronę w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, a przed sądem odwoławczym tylko w drodze wyjątku (por. wyrok Sądu Apelacyjnego Szczecinie z dnia 27 marca 2014 r., I ACa 930/13, opubl. w zbiorze orzecznictwa LEX za nr 1463793). Innymi słowy, strona która nie podejmuje inicjatywy dowodowej, nie wykazuje starań o pozyskanie istniejących dowodów, nie może na etapie postępowania odwoławczego domagać się dopuszczenia dowodów, jeśli należyte wykonanie przez nią obowiązków wynikających z art. 6 kc i art. 232 kpc pozwalało na zgłoszenie stosownych wniosków dowodowych w postępowaniu pierwszoinstancyjnym.

Przenosząc powyższe na grunt sprawy niniejszej stwierdzić należy w pierwszej kolejności, iż powód jako strona inicjująca postępowanie sądowe winien był należycie się do niego przygotować i jeszcze przed wniesieniem pozwu zgromadzić dokumenty niezbędne do wyjaśnienia okoliczności niezbędnych z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy. Tymczasem do pozwu, jak słusznie zauważył Sąd I instancji, powód załączył jedynie poświadczone za zgodność z oryginałem kopie nieopatrzonych żadnym podpisem wezwań do zapłaty, harmonogramu spłaty pożyczki o numerze referencyjnym (...) i szczątkowych wydruków bankowych oraz blankiet umowy elastycznej pożyczki ratalnej, a zatem dokumenty jedynie szczątkowo i w sposób niepełny obrazujące stosunek prawny, jaki – zdaniem powoda – wiązał strony postępowania. W ocenie Sądu Okręgowego, nic nie stało na przeszkodzie, by do pozwu, a już najpóźniej na skutek wezwania do ustosunkowania się do pisma strony pozwanej złożonego w toku procesu (k. 45-50) wystosowanego do powoda przez Sąd przy odraczaniu rozprawy z dnia 18.10.2017 r. (k. 51), powód złożył do akt dokumenty załączone do apelacji. Zaakcentowania wymaga w tym miejscu, iż w przywołanym piśmie strony pozwanej zawarte były zarzuty dotyczące się niewymagalności roszczenia dochodzonego pozwem, nieskuteczności wypowiedzenia umowy pożyczki, abuzowności zapisów umowy pożyczki i sposobu skalkulowania kwoty dochodzonej pozwem – tak w zakresie należności głównej jak i odsetek. Były to zatem zarzuty ważne i mające kolosalne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Tymczasem powód w toku postępowania przed Sądem I instancji w ogóle nie odniósł się do nich, stanowisko swe w tym zakresie przedstawiając dopiero w apelacji, przenosząc w ten sposób niejako oś sporu na płaszczyznę postępowania odwoławczego i marginalizując wagę postępowania pierwszoinstancyjnego – co jest, zdaniem Sądu Okręgowego – nie do zaakceptowania, choćby z punktu widzenia konstytucyjnie zagwarantowanej dwuinstancyjności postępowania. W tej sytuacji, zawnioskowane przez powoda w apelacji dowody poczytać należało za spóźnione. Powód w żaden sposób nie wykazał bowiem, by z dowodów tych nie mógł skorzystać w postępowaniu pierwszoinstancyjnym. Wskazać zaś trzeba, że niemożność skorzystania w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji z określonych okoliczności faktycznych lub środków dowodowych nie ma miejsca, gdy istniała obiektywna możliwość powołania ich w tym postępowaniu, a tylko na skutek opieszałości, zaniedbań, zapomnienia lub błędnej oceny potrzeby ich powołania strona tego nie uczyniła (por. P. Telenga, Komentarz do art. 505¹¹ kpc opubl. w zbiorze komentarzy LEX). Taka opieszałość i zaniedbania zaistniały właśnie po stronie powoda, który – raz jeszcze podkreślić należy – mógł dowody załączone do apelacji przedłożyć Sądowi I instancji w związku z wezwaniem do zajęcia stanowiska w sprawie wystosowanym przy odraczaniu rozprawy, która odbyła się dnia 18.10.2017 r.

Przechodząc zaś już do oceny zarzutów apelacyjnych wskazać należy w pierwszej kolejności, iż Sąd Okręgowy w całości aprobuje stanowisko Sądu Rejonowego, że powództwo nie mogło być uwzględnione.

W świetle poczynionych we wstępie wywodów dotyczących się zaniechań dowodowych powoda z postępowania pierwszoinstancyjnego jako kuriozalny wręcz ocenić należy zarzut apelacji dotyczący się naruszenia przez Sąd I instancji art. 224§1 kpc poprzez zamknięcie rozprawy mimo niedostatecznego wyjaśnienia sprawy. Redakcja przywołanego przepisu wskazuje bowiem wyraźnie, iż zamknięcie rozprawy następuje w braku dalszych wniosków dowodowych stron, gdy jednocześnie brak jest podstaw do dopuszczenia dowodu przez sąd z urzędu. W orzecnictwie sądowym ugruntowany jest przy tym pogląd, iż zarzut naruszenia art. 224§1 kpc może zostać uznany za zasadną podstawę środka zaskarżenia wtedy, gdy strona wykaże, że sąd nie przeprowadził dowodów mających istotne znaczenie, zgłoszonych przez tę stronę w toku postępowania pierwszoinstancyjnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2001 r. w sprawie I PKN 409/00, opubl. w zbiorze Legalis, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 1998 r. w sprawie II UKN 332/98 opubl. w zbiorze Legalis, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2001 r. w sprawie IV CKN 237/00 opubl. w zbiorze Legalis). Jak nadmieniano to wcześniej, w toku postępowania przed Sądem I instancji powód nie zgłosił żadnych wniosków dowodowych, które zostałyby pominięte/ oddalone przez tenże Sąd; co więcej – powód dopuścił się zaniechań dowodowych mimo wezwania skierowanego do niego przez Sąd w powyższym zakresie.

Nie da się też podzielić zgłoszonego w apelacji zarzutu naruszenia art. 233§1 kpc. Wskazać w tym miejscu godzi się, że ocena wiarygodności i mocy dowodów jest podstawowym zadaniem sądu orzekającego, wyrażającym istotę sądenia, a więc rozstrzygania kwestii spornych w warunkach niezawisłości, na podstawie własnego przekonania sędziego, przy uwzględnieniu całokształtu zebranego materiału. Granice swobodnej oceny dowodów wyznaczone są przy tym wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego myślenia. Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez sąd art. 233§1 kpc wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawiane uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast w tym zakresie wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie innej niż ocena sądu (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 06 listopada 1998 r. w sprawie II CKN 4/98 niepubl. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2000 r. w sprawie V CKN 17/2000 OSNC/2000/10/189, orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 05 sierpnia 1999 r. II UKN 76/99 OSNAPiUS 2000/19/732). Nadto jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 17 maja 2012 r. w sprawie VI ACa 31/12). Podkreślenia wymaga w tym miejscu, iż naruszenia art. 233§1 kpc w niniejszej sprawie strona powodowa upatrywała w dokonaniu przez Sąd I instancji takiej oceny dowodów, która doprowadziła do ustalenia, iż załączone do pozwu dokumenty nie dowodzą zasadności roszczenia w pozwie zgłoszonego. Zarzut ten łączyć zatem należało bezpośrednio z zarzutem naruszenia art. 505³²§1 kpc.

Zdaniem Sądu Okręgowego, wbrew przekonaniu skarżącego, dowody przedstawione przez powoda w postępowaniu pierwszoinstancyjnym zostały przez Sąd Rejonowy ocenione prawidłowo. Na ich podstawie rzeczywiście nie sposób bowiem wywnioskować, by strony postępowania łączyła umowa pożyczki przywoływana w uzasadnieniu pozwu. Poszerzając nieco argumentację Sądu I instancji w powyższym zakresie wskazać należy w pierwszej kolejności, iż złożone przez powoda do akt sprawy wydruki w postaci wezwania do zapłaty, wypowiedzenia umowy pożyczki i harmonogramu spłaty zidentyfikować można jako dokumenty prywatne wystawione przez powoda (art. 243⁽¹⁾ kpc w zw. z art. 245 kpc). Jak słusznie zauważył przy tym Sąd I instancji dokumenty te stanowią jedynie potwierdzenie oświadczenia powoda o istnieniu zobowiązania po stronie pozwanej, same w sobie nie potwierdzają one natomiast istnienia tego zobowiązania (por. art. 245 kpc). Wbrew sugestiom skarżącego, nie da się też wysnuć konkluzji o zawarciu przez strony postępowania umowy pożyczki przywoływanej w pozwie (o nr (...)) w oparciu o zestawienie treści potwierdzenia przelewu z dnia 18.12.2015 r. na kwotę 0,01 zł (dokonanego rzekomo przez pozwaną w ramach potwierdzenia rejestracji w systemie pożyczkowym powoda) oraz potwierdzenia przelewu z dnia 21.03.2016 r. na kwotę 4.000,00 zł (dokonanego przez powoda tytułem wykonania rzekomej umowy pożyczki). W pierwszym z ww. potwierdzeń przelewu mowa jest bowiem o pożyczce nr (...) (k. 26), w drugim zaś – o pożyczce nr (...) (k. 27). Brak tożsamości numerów pożyczek - nawet przy założeniu, iż pozwana istotnie rejestrowała się w systemie

pożyczkowym powoda – czyni niemożliwym ustalenie, iż akceptowała ona umowę pożyczki w kwocie i na zasadach wskazanych przez powoda w pozwie. Ewentualne potwierdzenie rejestracji z dnia 18.12.2015 r. dotyczy bowiem zupełnie innej umowy pożyczki (notabene zauważyć trzeba, że z §6 ust. 7 formularza Umowy Elastycznej Pożyczki Ratalnej złożonej przez powoda w postępowaniu pierwszoinstancyjnym wynika, iż w treści przelewu potwierdzającego rejestrację należy podać tekst zgodny z komunikatem przesłanym osobie rejestrującej się przez samego powoda, a jakiegokolwiek odstępstwa od tego tekstu skutkują wstrzymaniem procesu rejestracyjnego, wobec czego założyć należy, że gdyby potwierdzenie rejestracji z dnia 18.12.2015 r. dotyczyło pożyczki nr (...), to taki właśnie tekst w potwierdzeniu tym by się znalazł). W powyższym wniosku gruntuje też okoliczność, iż dokument potwierdzający rejestrację i akceptację warunków pożyczki pochodzi z dnia 18.12.2015 r., zaś dokument potwierdzający przekazanie kwoty 4.000,00 zł – z dnia 21.03.2016 r. W ocenie Sądu Okręgowego sprzeczne z doświadczeniem życiowym jest, aby realizacja pożyczki następowała po upływie 3 miesięcy, nawet przy uwzględnieniu konieczności oceny zdolności kredytowej pożyczkobiorcy (notabene przewidzianej w §6 formularza Umowy Elastycznej Pożyczki Ratalnej złożonej przez powoda w postępowaniu pierwszoinstancyjnym). Stąd też podzielić należało stanowisko Sądu I instancji, iż strona powodowa nie wykazała, by zawarła z pozwaną umowę pożyczki na kwotę i o treści przywoływanej w pozwie. Skoro zaś strona powodowa nie wykazała samego faktu zawarcia umowy pożyczki, to dla rozstrzygnięcia sprawy niniejszej zbędnym było analizowanie zapisów formularza Umowy Elastycznej Pożyczki Ratalnej. Tym niemniej zauważyć godzi się, że z treści tego formularza wynika, iż opłata rejestracyjna w kwocie 0,01 zł (a zatem taka, której dotyczy potwierdzenie przelewu z dnia 18.12.2015 r.) stanowi wprawdzie potwierdzenie rejestracji danej osoby w systemie pożyczkowym powoda, ale nie stanowi już z kolei potwierdzenia udzielenia pożyczki (por. §4 ust. 5-6). Potwierdzeniem udzielenia pożyczki (lub odmowy jej udzielenia) jest bowiem wygenerowana przez powoda wiadomość telefoniczna, sms-owa, e-mailowa albo komunikat zamieszczony przez powoda na profilu pożyczkobiorcy. W sprawie niniejszej potwierdzenia udzielenia pozwanej pożyczki w kwocie i na warunkach wskazanych w pozwie w sposób omawiany powyżej powód nie przedłożył jednak (powołując się przy tym na wspomniany formularz Umowy Elastycznej Pożyczki Ratalnej jako wzorec umowy zawartej z pozwaną) i – wobec kwestionowania faktu udzielenia pożyczki przez pozwaną – jest to kolejne jego zaniechanie dowodowe, obciążające go z punktu widzenia zasady rozkładu ciężaru dowodu wynikającej z art. 6 kc.

Mając wszystko powyższe na uwadze, zdaniem Sądu Okręgowego, nie sposób zgodzić się ze skarżącym, by rozpoznając sprawę niniejszą Sąd I instancji naruszył zasady swobodnej oceny dowodów. W tym stanie rzeczy twierdzenia apelacji o naruszeniu art. 233§1 kpc i art. 505³²§1 kpc uznać należało li tylko za gołosłowną polemikę ze słusznymi i w pełni przekonującymi argumentami Sądu Rejonowego przedstawionymi pisemnym uzasadnieniem wydanego przez tenże Sąd orzeczenia.

Już tylko konsekwencją powyższego było uznanie, iż w sprawie niniejszej Sąd I instancji nie dopuścił się obrazy przepisów prawa materialnego zarzucanej mu w apelacji. Jak wskazano uprzednio, okoliczności sprawy niniejszej nie dawały podstaw do przyjęcia, iż pozwana złożyła oświadczenie woli w przedmiocie akceptacji warunków i kwoty pożyczki udzielonej jej rzekomo przez powoda w dniu 21.03.2016 r. (choćby w sposób dorozumiany). Oczywiście zgodzić należy się z twierdzeniem skarżącego, że przepisy ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim dopuszczają zawarcie umowy o taki kredyt bez jednoczesnej obecności obu stron, przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość, o której mowa w ustawie z dnia 02 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (vide: art. 5 pkt 13 ustawy o kredycie konsumenckim). Wobec negowania powyższej okoliczności przez pozwaną, w gestii powoda (art. 6 kc) pozostawało wykazanie, że do złożenia oświadczeń woli w przedmiocie zawarcia umowy pożyczki przywoływanej w pozwie przez strony postępowania doszło. Tego zaś powód nie uczynił. Stąd też podniesione w apelacji zarzuty naruszenia art. 60 kc i art. 720§1 kc były całkowicie chybione. Z powodu nie wykazania, iż strony postępowania łączyła umowa pożyczki wskazana w pozwie jako bezzasadny ocenić też należało zarzut dotyczący się naruszenia art. 118 kc. Zarzut ten w grę wchodzić mógłby bowiem dopiero wówczas, gdyby przyjąć, że powód udzielił pozwanej pożyczki w kwocie i na warunkach określonych w pozwie, do czego – w realiach sprawy niniejszej – podstaw zabrakło.

Końcowo, abstrahując już od zarzutów apelacji, wskazać godzi się, że pozwana w sprawie niniejszej jest osobą częściowo ubezwłasnowolnioną. Wynika to z załączonego do pisma strony pozwanej z dnia 13.10.2017 r. postanowienia w przedmiocie ustanowienia pozwanej kuratora oraz zaświadczenia wystawionego temu kuratorowi przez Sąd Rejonowy w Augustowie (vide: k. 49-49v). W takiej sytuacji, zakładając nawet, iż umowa pożyczki w kwocie i na warunkach określonych w pozwie została przez strony postępowania zawarta, przyjąć należałoby, że dotknięta jest ona sankcją nieważności. Umowa o pożyczkę w kwocie 4.000,00 zł (powiązanej z prowizją w kwocie 3.400,00 zł) z całą pewnością nie stanowi bowiem umowy powszechnie zawieranej w drobnych bieżących sprawach życia codziennego. Dla ważności takiej umowy wymagana zatem była zgoda kuratora pozwanej (por. art. 15, art. 17, art. 18 kc i 20 kc). O zgodzie takiej – w realiach sprawy niniejszej – mowy być nie może. Po pierwsze bowiem powód jej w ogóle nie wykazał, a po drugie o jej braku (nawet w formie następczej) świadczy negowanie żądania pozwu w całości. W takiej sytuacji, powodowi ewentualnie przysługiwałoby roszczenie o zwrot bezpodstawnego wzbogacenia a nie pożyczki i innych należności ubocznych związanych z jej udzieleniem. Dla rozstrzygnięcia sprawy niniejszej powyższe pozostaje jednak i tak bez znaczenia. Podkreślić bowiem należy, że sprawa niniejsza podlegała rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym. Zgodnie zaś z treścią art. 505⁴ §1 kpc zmiana powództwa w takim postępowaniu jest niedopuszczalna. Zakaz przedmiotowej zmiany powództwa jest przy tym zakazem bezwzględnym, co oznacza, że dotyczy on zarówno zmiany żądania jak i zmiany podstawy faktycznej żądania zgłoszonego w pozwie (por. T. Ereciński (red.) „Komentarz do kodeksu postępowania cywilnego. Część pierwsza. Postępowanie rozpoznawcze”, Wydawnictwo prawnicze Warszawa 2001, s. 1000-1001). Przenosząc powyższe na grunt sprawy niniejszej stwierdzić należało, iż żądanie pozwu oceniać należało wyłącznie w kontekście podstawy faktycznej wskazanej przez powoda. Podstawę tę stanowiła zaś umowa pożyczki a nie bezpodstawne wzbogacenie.

Uwzględniając wszystko powyższe, z mocy art. 385 kpc, orzeczono jak w pkt I wyroku.

O kosztach procesu (pkt II wyroku) rozstrzygnięto zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania. Skoro bowiem apelacja powoda okazała się bezzasadna, to – po myśli art. 98 kpc – obciąża go obowiązek zwrotu kosztów procesu na rzecz strony powodowej. Do kosztów tych zaliczył Sąd Okręgowy wynagrodzenie fachowego pełnomocnika, który reprezentował pozwaną – 900,00 zł (tj. w stawce wynikającej z §2 pkt 4 w zw. z §10 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804 z późn. zm.).

SSO Aneta Ineza Sztukowska